

Otherhood

William Sutcliffe

Otherhood

Drie volwassen mannen hebben hun leven helemaal op de rit. Maar hun moeders denken daar héél anders over.

Dit boek is eerder verschenen onder de titel: *Als jij maar gelukkig bent*

ISBN 978-90-225-8786-7

ISBN 978-94-023-1360-4 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Whatever Makes You Happy*

Vertaling: Janet Limonard-Harkink

Omslagontwerp: BAQUP

Omslagbeeld: © Netflix, Inc.

Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© 2008 William Sutcliffe

© 2019 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Maggie en Saul

‘Er is een kind uit mijn lichaam gekomen. Ik kan het niet begrijpen en ik probeer het ook maar niet te verklaren. Ik wil alleen maar zeggen dat mijn vorige leven me nu vreemd voorkomt. Ik wil alleen maar zeggen dat ik de rest van mijn leven voor alles en iedereen een prooi zal zijn.’

ANNE ENRIGHT

‘Mijn moeder is vandaag niet helemaal zichzelf.’

NORMAN BATES

Carol en Matt

zeven porties lasagne in de diepvries

‘Wat is er gebeurd?’

‘Ik dacht: ik kom even langs.’

Matt staarde zijn moeder verbijsterd aan. Hij kon zich werkelijk niet voorstellen waarom zijn moeder hem op deze doordeweekse avond onuitgenodigd een bezoek kwam brengen, hier, in zijn eigen flat en nog wel zonder waarschuwing vooraf. Zoiets had ze nooit eerder gedaan, en hij dacht meteen dat er iets verschrikkelijks gebeurd moest zijn, iets wat te afschuwelijk was om via de telefoon te vertellen, een gebeurtenis waarover alleen fluisterend kon worden gesproken, met een stoel paraat en warme thee onder handbereik. Er was op z'n minst iemand doodgegaan.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg hij.

‘Helemaal niets.’

‘Gaat het goed met iedereen?’

‘Ja hoor, prima,’ zei ze.

Ze stonden in de deuropening en staarden elkaar aan, en geen van beiden wist wat te doen, als wandelaars die plotseling beseffen dat ze zijn verdwaald.

‘Vraag je me niet binnen?’ zei Carol ten slotte.

‘Ja, natuurlijk,’ zei Matt. ‘Kom binnen. Ik zal thee zetten. Sorry. Ik ben gewoon een beetje verbaasd je te zien. Weet je zeker dat je je goed voelt?’

‘Ja, heus. Met mij gaat het prima.’

Toen hij zijn moeder die woorden hoorde zeggen, met die spe-

cifieke hoge, afgemeten intonatie, ging hij twintig jaar terug in de tijd, naar zijn puberteit, toen het woord 'prima' een belangrijk wapen was geweest in zijn moeders emotionele arsenaal. Dat ene woord had, afhankelijk van de nuances in de stembuigingen, een enorme hoeveelheid betekenissen, alsof het Chinees was in plaats van Engels. De betekenis van 'met mij gaat het prima' varieerde van 'ik ben gespannen' of 'ik ben boos' tot 'waarom luistert er nooit iemand naar mij?' en zelfs tot 'ik ruim de ontbijtspullen op die jij beloofd had af te ruimen, maar hebt laten staan'.

Die woorden hadden een onbeperkt aantal betekenissen die allemaal één ding gemeen hadden; in feite betekenden ze allemaal: 'met mij gaat het helemaal niet prima'.

Matt kon haar woorden niet meer zo goed interpreteren als vroeger, maar hij gokte erop dat ze onder deze omstandigheden eigenlijk bedoelde 'ik ben gespannen'. Het was eigenlijk een algemene uitdrukking voor een aantal subtielere betekenissen en het zei niet veel over de geestelijke gesteldheid van zijn moeder, want spanningen speelden net zo'n grote rol in het leven van zijn moeder als zuurstof in het zijne. Matt kende haar eigenlijk niet anders dan gespannen. Zelfs als ze relaxte was ze gespannen; ze las de krant recht op zittend op een harde stoel aan de keukentafel. Als je haar al kon overhalen om ontspannen te ontspannen door haar te dwingen op de bank voor de tv te gaan zitten, sliep ze binnen een kwartiertje. Als je goed keek naar de heen en weer schietende oogbollen achter de oogleden, kon je zien hoe gespannen ze haar dromen droomde. Het enige televisieprogramma dat ze van begin tot eind keek zonder weg te dutten, was het journaal, dat ze graag twee keer per avond keek, rechtop zittend op de leuning van een gemakkelijke stoel, haar gezicht een masker vertrokken van medeleven, afschuw en ontzetting over de almaar toenemende choquerende en onvoorspelbare aspecten die de wereld steeds enger maakten.

Het was bezorgdheid die Carol op de been hield. Zonder die bezorgdheid zou ze als een huis zijn zonder cement.

Dat ze op dat moment alleen maar een gespannen indruk maakte en niet op het punt leek te staan geestelijk in te storten, hield waar-

schijnlijk in dat haar bezoek niet was ingegeven door een al te droevig voorval. In haar hoofd zou er vast wel een dringende reden zijn – ongetwijfeld bizar en waarschijnlijk onbegrijpelijk – maar Matt voelde zich al heel wat beter nu hij wist dat de ramp niet behoorde tot de familiecrises met dood en scheidingen.

‘Ga toch zitten,’ zei Matt, in de wetenschap dat ze dat toch niet zou doen.

Dat deed ze dan ook niet. Ze liep hem achterna naar de keukenhoek, naar de verste hoek van zijn appartement, dat een minimum aan tussenmuren had.

‘Ik stoor toch niet?’ zei Carol.

‘Nee hoor. Ik deed niets belangrijks.’

Op het moment dat de bel was gegaan, had hij op zijn PlayStation gespeeld, maar hij was van plan geweest nog een paar e-mails te versturen, en er was nog een voetbaluitslag die hij op internet had willen opzoeken. En dan was er nog een meisje dat hij misschien had willen opbellen. Al met al had hij een plan voor die avond – er waren dingen die hij moest doen – en dankzij zijn moeder kwam daar nu waarschijnlijk niets van terecht. Het lukte haar echt áltijd om een storende factor te zijn.

Matt vulde de fluitketel met water en gooide theezakjes in de twee schoonste mokken die hij kon vinden. Hij zag dat zijn moeder medelijdend keek omdat hij geen theepot had. In Carols ogen waren er twee mogelijkheden: je deed de dingen op de gemakkelijkste manier of op de juiste manier. Als je voor de gemakkelijke weg koos, was dat in haar ogen een blijk van ernstig moreel verval. En alleen een theepot was niet genoeg: een theepot, melkkannetje en koekjes netjes op een schaalte, vormden voor haar het absolute minimum aan gastvrijheid.

Het was duidelijk dat ze er nooit in was geslaagd deze waarden op haar zoon over te brengen. Matt had zelfs zo’n hekel aan melkkannetjes dat ze een verlangen tot fysiek geweld bij hem opriepen.

Matt wist precies wat Carol dacht toen hij haar de mok moreel verwerpelijke thee gaf, en het kon hem niets schelen. Eigenlijk genoot hij wel van haar afkeuring. Hij wist ook wel dat hij met z’n

vierendertig jaar feitelijk te oud was om nog van dit soort rebellie via huishoudelijk gemuggenzift te genieten, maar hij was nog steeds dol op de tiener die hij in zich had en hij kon zich er niet toe brengen om die voorgoed het zwijgen op te leggen. Misschien zou hij de volgende keer wel een theepot gebruiken, alleen om haar gelukkig te maken.

‘Ga je mee naar de woonkamer?’ vroeg Matt.

‘Noem je die zo?’

‘Wat noem ik zo?’

‘De woonkamer,’ zei Carol

‘Ik begrijp niet wat je bedoelt.’

‘Daar ben ik blij om, dat is alles. Ik bedoel: dat is mooi. Dat je het nog steeds een woonkamer noemt, terwijl de hele ruimte... nou ja...’ Carol omvatte Matts appartement, dat in een oud pakhuis was gevestigd, met een breed armgebaar, als een makelaar die enthousiast probeert te doen over een weinig smaakvol en moeilijk verkoopbaar object. Matt was helemaal weg van zijn appartement, en dat werd nog versterkt door het feit dat zijn moeder er een hekel aan had. Hij vond het grappig dat de gedachte om in een oud pakhuis te wonen voor haar simpelweg verbijsterend was, twintig jaar nadat de rest van de wereld al aan dat idee gewend was geraakt.

Als ze op bezoek kwam – wat maar zelden gebeurde – vond Matt het wel gemakkelijk om Carols lichte medelijden te voelen; zij leek te denken dat hij belazerd was door een bedrieglijke vastgoedhype, beroofd van al zijn geld en achtergelaten in grote armoede, levend als een voortvluchtige in een verlaten industrieel kraakpand. Als hij thee had gezet op een kampeergasstel op een paar stenen midden in de kamer, zou ze waarschijnlijk niet eens met haar ogen hebben geknipperd. Misschien was ze wel blij geweest dat haar vermoedens eindelijk bevestigd waren.

‘Ik heb er nooit echt over nagedacht,’ zei Matt.

‘Ik vroeg me ook af of dit wel een keuken is.’

‘Natuurlijk is dit een keuken.’

‘Fijn, gelukkig maar. Ik dacht dat je er misschien een ander woord voor gebruikte.’

‘Nee.’

‘Ik vind het knap, hoor, dat je zo kunt wonen.’

‘Knap? Een flat als deze is heel erg gewild, mam. Hij was erg duur.’

‘Nou ja, als jij maar gelukkig bent.’

‘Ik ben heel gelukkig,’ antwoordde Matt, ietwat gepikeerder dan de bedoeling was.

Het was logisch dat ze zich hier niet op haar gemak voelde. In haar onelegante kleren die om haar tonnetjeronde lichaam hingen, misstond ze net zozeer in zijn appartement als zijn plasma-tv van tweeënveertig inch in haar prullerige woonkamer zou misstaan. Als ze zich voelde zoals ze eruitzag, voelde ze zich beslist niet op haar gemak.

Matt deed de jaloezieën voor de glazen deuren dicht die van plafond tot vloer reikten en toegang tot zijn balkon gaven. Hij liet ze meestal open, want hij vond het prettig om het verkeer beneden op straat te kunnen zien, en het feit dat ze hém konden zien vond hij geen probleem. Hij zou de mensen die in de flat tegenover hem woonden toch nooit ontmoeten, dus wat had hij te verbergen? Het draaide allemaal om het uitzicht vanuit de flat, en dan vooral als het donker was en Londen schitterde en gonsde van leven. Je kreeg het gevoel dat je deel uitmaakte van de stad, zelfs als je thuis was. Maar zijn moeder hield daar niet zo van; zij woonde in een buitenwijk in haar twee-onder-een-kapwoning in neptudorstijl, die met de achterkant aan het goedkope woonwarenhuis in de hoofdstraat van Pinner grensde. Het huis was zodanig veranderd dat bezoekers de indruk kregen dat ze zich in edwardiaans Hampshire bevonden, tot aan het edwardiaanse televisiemeubel aan toe – hoewel ze over die twee onlogische, niet te verenigen aspecten nooit had willen praten.

Hij had de jaloezieën neergelaten en ging naar haar toe. Carol zat stijf rechtop op het puntje van de bank in het midden van de kamer en weerstond de aantrekkingskracht van de dure, vlekvrrije kussens (die niettemin vol vlekken zaten). Matt toonde haar wat de bedoeling was door zich in een leunstoel te laten vallen.

‘Oké, wat is er aan de hand?’ vroeg hij.

Carol keek naar haar handen. Ze vond het moeilijk om Matt rechtstreeks aan te kijken en begon te twijfelen over de reden van haar bezoek. Ze had gehoopt dat ze een tijdje bij elkaar konden zitten en over neutrale onderwerpen konden praten, voordat ze de werkelijke reden en de voorgenomen duur van haar bezoek bekend zou moeten maken. Stom genoeg had ze er niet aan gedacht dat Matt zou schrikken van haar plotselinge verschijning en dat hij zich niet zou kunnen ontspannen totdat hij wist waarom ze was gekomen.

Maar ze kon het hem niet vertellen, nog niet. Haar mond was te droog en haar hart klopte te snel; ze wist dat haar woorden dan verdraaid en warrig zouden klinken. Ze zou het pas goed kunnen verwoorden als ze niet meer zo gespannen was.

‘Ik had een fles wijn voor je mee moeten nemen,’ zei ze. ‘Ik bedoel, het is eigenlijk wel een speciale gelegenheid, vind je niet? Alleen jij en ik. Hoe lang is het niet geleden dat we écht hebben gepraat?’

‘Wijn!’ zei Matt, die meteen toehapte. Hij sprong op uit zijn stoel en begon in de keukenkastjes te rommelen. ‘Ik heb vast nog wel ergens een fles staan. Hoewel, misschien kan ik beter even een goeie fles gaan halen. Hiernaast zit een drankwinkel. Ben zo terug.’

Tegen de tijd dat Carol weer iets kon zeggen, had hij zijn jas al aan. ‘Nee, nee, dat hoeft helemaal niet. Ik vind het prima zo.’

‘Het is een kleine moeite. Echt. Als ik had geweten dat je zou komen, had ik er een klaargezet. Ik ben met een minuutje terug.’

De deur viel met een klap dicht. Hij was weg. Hij had een borrel nodig. Niets kon hem ervan weerhouden die fles te gaan halen, zijn moeders zogenaamde voorkeur voor thee al helemaal niet.

De man achter de toonbank bekeek Matts aankoop, de duurste rode wijn uit de winkel, met enige achterdocht.

‘Wijn?’ vroeg hij.

Matt behoorde tot zijn klantenkring en het enige wat hij ooit aan hem had verkocht was bier.

‘Moeders is op bezoek.’

‘Oké, ik snap het,’ zei de winkelier, met een vleugje medelijden in zijn stem. ‘Nou, geniet ervan.’

Matt wist niet of dat op zijn moeders bezoek sloeg of op de wijn, maar het klonk nogal sarcastisch, dus gromde hij een afscheidsgroet en glipte de deur uit.

Toen hij weer in de lift stond, begon hij de prijssticker eraf te peuteren, maar toen bedacht hij zich en liet hem erop zitten. Nu hij even weg was geweest uit de flat, had hij kans gezien zijn gedachten op een rijtje te zetten. Het was duidelijk dat zijn moeder hem iets wilde vertellen, maar dat ze dat niet meteen wilde doen. Haar toespeeling op de wijn was niet erg fijnzinnig geweest, maar hij was er wel blij mee. Als zij één glas nodig had om het nieuws te vertellen, had hij er vast twee nodig om het aan te horen. Wat het ook was, het was geheid slecht nieuws.

Hij kon alleen maar hopen dat het alleen in zijn moeders ogen slecht nieuws was. Hij probeerde zichzelf moed in te praten door zich voor te houden dat er heel veel dingen waren die zijn moeder walgelijk vond, maar die in feite heel normaal waren, zoals drugs, vloeken, alle muziek van na 1965 en kauwgum. Het was duidelijk dat hetgeen ze op haar lever had voor haar afschuwelijk was, maar dat wilde eigenlijk niets zeggen. Voorlopig zag Matt geen reden tot paniek.

Hij begon zich echter een beetje misselijk te voelen, en daar veranderde een opbeurend gesprek met zichzelf niets aan. Dit bezoek was echt geen gewoon bezoek. Zijn moeder zou niet onaangekondigd bij zijn flat opduiken, tenzij zich een fundamentele verandering in haar gereguleerde bestaan had voorgedaan. In dit stadium van zijn leven, nu zijn ouders allebei in de zestig waren, was elke verandering onvrijwillig en vervelend. Als de laatste tien jaar iets hadden aangetoond, was het wel dat zijn ouders niet aan verandering deden, niet als het niet hoefde. Ze hielden er simpelweg niet van, zoals ze ook niet van skiën, Japans eten en meubels in een andere kleur dan bruin hielden.

‘Ik heb een lekkere rode Italiaan gekocht,’ zei hij toen hij weer binnenstapte.

Carol zat nog steeds op het puntje van de bank. Ze keek naar het doosje van Grand Theft Auto, dat Matt op de salontafel had laten liggen.

‘Is dat een film?’ vroeg ze, terwijl Matt op zoek ging naar een flesopener en een paar wijnglazen.

‘Het is een game, een spel.’

‘Voor de video?’

‘Yep.’

‘Leuk, hoor. Heb je kinderen op bezoek gehad? Vrienden van je?’

‘Die game is van mij,’ snauwde hij. ‘Ik speel. Dit is niet geschikt voor kinderen; het is iets voor volwassenen. In de video-industrie gaat meer geld om dan in de filmindustrie, mam. Ik was deze game aan het spelen toen jij aanbelde.’ Hij wist niet waarom, maar zijn stem had een kregelige ondertoon van verzet gekregen.

‘O. Ik dacht dat videogames voor kinderen waren.’

‘Nou, niet dus. Deze is zelfs verboden voor kinderen.’

‘Echt waar? Waarom?’

‘O... dat doet er niet toe.’

‘Nou moet je ’t me ook vertellen. Ik wil het graag weten.’

‘Het is gewoon... nogal gewelddadig, meer niet.’

‘O. En het gaat over auto’s stelen?’

‘Ook, ja. Dat hoort er ook bij.’

‘Bij wat? Bij het opsporen van de dieven?’

‘Nee. Je moet de auto’s jatten.’

‘Draait het daar om? Om het stelen van auto’s?’

‘Het is wel iets ingewikkelder.’

‘Wat is dan het doel van het spel? Wanneer heb je gewonnen?’

‘Het gaat niet om winnen. Je doet gewoon dingen.’

‘Welke dingen?’

‘Dat begrijp je toch niet.’

‘Auto’s stelen?’

‘Zoiets, ja. En nog meer dingen.’

‘Zoals?’

Wat was het toch dat zijn moeder altijd deed waardoor hij zich meteen weer kind voelde? Hij hoefde zich nergens voor te schamen.

Hij was vierendertig, had succes, zat goed bij kas, was geliefd bij vrouwen. Hij was een lefgozer, niet iemand die blozend van een afstandje toekeek, hij was geen muurbloempje. Hij had zijn leven goed geregeld. Hij had zichzelf groot gemaakt. Hij leefde een leven waar de meeste kerels alleen maar van konden dromen. Maar nog geen tien minuten na de komst van zijn moeder voelde hij zich al als een schuchtere tiener die in verlegenheid werd gebracht door zijn geheime pleziertjes en zich daarvoor schaamde.

Schaamte paste niet bij mannen zoals hij. Hij zou ertegen vechten. Hij zou niet toestaan dat zijn moeder hem daarmee opzadelde. Hij had niets te verbergen. Als het haar niet beviel zoals hij leefde, dan was dat haar probleem, niet het zijne.

‘Drugs dealen,’ zei hij. ‘Je wordt drugskoerier, en dan doe je in de hele stad slechte dingen. Het is een gaaf spel.’

Zijn moeder keek hem aan met een blik waar ontzetting en verwarring uit sprak. Zo’n gezicht trok ze ook als er tijdens het nieuws beelden van oorlogen werden vertoond.

‘En dat doe je ’s avonds?’

‘Meestal ga ik uit. Als ik thuis ben, speel ik soms wel en soms niet. Net zoals jij naar een hoorspel op de radio luistert. Het is net zoiets.’

‘O ja?’ zei ze.

Natuurlijk was het niet hetzelfde. Dat wist hij ook wel, en het speet hem nu al dat hij dat had gezegd, het maakte dat hij nog verdorvener en oppervlakkiger leek – alsof hij het verschil niet kon zien tussen het meedoen aan een virtuele moordpartij en het luisteren naar de arbeidsvitaminen.

Hij speelde met het idee om te bekennen dat hij wel begreep wat ze bedoelde, en hij realiseerde zich dat het spelen van Grand Theft Auto een akelige verslaving was, maar de gedachte waar dat toe kon leiden beviel hem helemaal niet. Wat hij deed was uiteindelijk heel gewoon. Iedereen deed het. Hij deed het zelfs minder vaak dan anderen. En wat dan nog! Het was gewoon een spelletje! In het echte leven zou hij nooit drugs gaan dealen. Geen echte drugs. Soms gaf hij links en rechts zijn vrienden wel eens wat spul, met een klein beetje winst, maar dat maakte hem nog geen drugsdealer. Vergele-

ken met de meesten was hij een ontzettend brave burger. Hij zou nooit iemand slaan, laat staan dat hij door de stad zou struinen met een geweer of rivaliserende pooiers met deksels van vuilnisbakken dood zou slaan. Het was gewoon onschuldig vertier. Alleen idioten konden het verschil tussen fantasie en werkelijkheid niet zien.

Een stem in zijn binnenste krijste als een tiener. Hij moest rustig blijven en eraan denken dat hij een volwassen man was, ondanks de manier waarop zijn moeder tegen hem sprak.

‘Cheers,’ zei hij, en hij hield zijn glas omhoog om te klinken.

‘Cheers.’

‘Zo,’ zei ze, en zakte achterover in de hartelijke omarming van zijn gemakkelijke stoel, waarvan zijn moeder het merk – La-Z-Boy – nooit ofte nimmer te weten mocht komen. Ze mocht er ook nooit achter komen dat de armleuningen scharnierende vakken bevatten waar een man net zo veel afstandsbedieningen in kon stoppen als hij maar wilde. Hij was nog steeds misselijk. Hij kon niet langer wachten, hij wilde het slechte nieuws nú horen. ‘Waarom ben je gekomen?’ vroeg hij, met een aarzelende glimlach. ‘Ik vind het natuurlijk heel leuk om je te zien. Ik bedoel, je had geluk dat ik thuis was. Meestal ben ik weg. We hebben dus allebei geluk. Dat bedoel ik. Maarre... waar heb ik dit bezoek aan te danken?’ Hij begon te overdrijven. Zijn woorden klonken steeds ongeloofwaardiger, misschien zelfs wel sarcastisch.

‘Nou,’ zei ze, en gunde haar lichaam een minimale overgave aan de verleidingen van het moderne stoelkussen, ‘ik heb eens heel goed nagedacht, en jij bent mijn enig kind en...’

‘Is er iemand ziek? Gaat het met jou wel goed?’

‘Met mij gaat het prima. Met iedereen gaat het prima. Ik probeer alleen te zeggen dat ik het gevoel heb dat er helemaal niets meer over is van onze relatie. Ik heb het gevoel dat ik je niet meer ken. En daar wil ik iets aan doen.’ Zoiets engs had Matt nog nooit gehoord. De haren in zijn nek gingen recht overeind staan en zijn mond werd droog. De krijgisdansen van de Maori waren minder angstaanjagend.

‘Dus ik dacht: ik kom een paar dagen bij je logeren,’ vervolgde

Carol haar betoog. ‘Je hebt een logeerkamer. Ik zal je niet tot last zijn. Ik ga je zelfs helpen. Het is hoog tijd dat hier een keer wordt opgeruimd. Gewoon een weekje. Totdat we weer van elkaar weten wie we zijn. Als ik dat aan de telefoon had gezegd, had je het vast niet begrepen, en dan zou je een of andere uitvlucht hebben bedacht, dus vond ik het beter om maar gewoon te komen.’

Carol sloeg de rest van de wijn in één grote teug achterover. ‘Ik ben hondsmoe,’ ging ze verder. ‘Vind je het erg als ik naar bed ga?’

En toen stond ze op en vertrok ze naar de logeerkamer, waarbij ze onderweg een grote weekendtas oppakte waar ze een regenjas overheen had gedrapeerd. ‘Ik weet zeker dat we ons niet zullen vervelen,’ zei ze opgewekt, en sloot de deur achter zich.

Matt was te geschrokken om antwoord te kunnen geven, of zelfs maar te bewegen. Hij beseftte dat zijn mond open hing, maar dat er geen geluid uit kwam. Tussen alle apocalyptische scenario’s die er sinds haar komst door zijn hoofd waren gegaan, was dit in de verste verte niet bij hem opgekomen.

Waar had hij dit aan te danken? Een week?

Een paar minuten later kwam ze in haar pon uit de logeerkamer, met een verschoten paarse toilettas die Matt vaag bekend voorkwam krampachtig vastgeklemd. Ze schonk hem kort een flauw glimlachje toen ze snel langs hem heen liep. Toen ze de badkamerdeur dichtdeed, hoorde Matt zichzelf stamelen: ‘Maar hoe moet het dan met pa?’

‘Er liggen zeven porties lasagne in de diepvries.’

De deur viel dicht en werd op slot gedraaid.

Toen ze weer tevoorschijn kwam, maakte de aanblik van haar moederlijke benen hem sprakeloos, maar ze verdween in de slaapkamer voordat hij kon protesteren.

pijnlijke ervaringen

Matt was zijn kamer al uit – naakt, geuwend en met een erectie – toen hij zich plotseling herinnerde dat hij niet alleen was. Hij ging snel terug en gooide de deur dicht, en hij bad dat ze hem niet in de gauwigheid had gezien; hij sprong een paar keer op en neer om de zwaartekracht een handje te helpen bij de herverdeling van zijn bloedtoevoer. Toen hij vond dat hij weer met goed fatsoen kon verschijnen, sloeg hij een handdoek om en vertrok met gebogen hoofd en neergeslagen ogen naar de badkamer, in de hoop dat hij niet tot een gesprek zou worden gedwongen terwijl hij slechts één handdoek verwijderd was van totale naaktheid.

‘Goemorgen,’ klonk het monter uit de keuken. ‘Goed geslapen?’

‘Mmm, dank je. Ik ga even douchen.’

‘Kan ik hier ergens croissants krijgen?’

‘Eh, ja. Op de hoek zit wel een supermarkt.’

‘Geweldig, ben zo terug.’

Terwijl Matt zich douchte en genoot van zijn door oefeningen gestaalde spieren die hij onder de douchegel voelde bewegen, oefende hij op een moeder-verwijdertoespraak. De aanpak ‘het is een geweldige idee, maar helemaal de verkeerde week’ leek het meest tactvol. Hij kon zelfs nog voorstellen om haar bezoek naar een later tijdstip te verplaatsen, in het besef dat hij tegen die tijd voldoende excuses had kunnen bedenken.

Toen hij klaar was met scheren – een tijdrovend ritueel waarbij

hij meer smeerseltjes gebruikte dan zijn vader tijdens zijn hele leven had gekocht – had hij een goed gevoel over zijn voorgenomen strategie. Terwijl hij gel in zijn haar smeerde, vond hij dat zijn moeders bezoek eigenlijk helemaal niet zo pijnlijk was. Misschien moest hij haar later eens een keer te eten vragen.

Hij nam de tijd om zijn kleding voor die dag uit te zoeken, en toen hij aan tafel verscheen, was hij in gedachten meer bij de werkdag die voor hem lag dan bij de taak om zich van zijn moeder te ontdoen. Ze was van de winkel teruggekeerd met een belachelijke hoeveelheid eten. Een assortiment croissants, pains au chocolat en vers brood, en verschillende soorten jam, yoghurt en fruit vulden elk hoekje van de tafel, het zag er eerder uit als een buffet voor tien man dan als een ontbijt voor twee. Als hij op deze manier zou ontbijten, zou hij zeker te laat op z'n werk komen. Zijn dagelijkse ochtendroutine bestond uit een kop koffie en een kom cornflakes die hij staand voor de tv opat.

Hij wist nu al dat hij te laat zou komen. Het was niet al te veel gevraagd om één keer samen te eten, ook al kwam het tijdstip slecht uit. Tijdens het uitgebreide ontbijt – als hij eenmaal had laten zien dat hij gastvrij, geduldig en aardig was – zou hij het gesprek naar 'het is een geweldig idee, maar helemaal de verkeerde week' leiden, de smoes die hij onder de douche had geperfectioneerd.

'Ik heb een pot Earl Grey gezet,' zei Carol.

'Waar heb je die gevonden?'

'Die heb ik gekocht.'

'Wat, de theepot?'

'Nee, de Earl Grey.'

'O.'

'De theepot stond onder de oven, achter de pannen.'

'O, oké.'

Matt had de nodige pijnlijke ervaringen aan de ontbijttafel opgedaan met vrouwen die hij nauwelijks kende, maar dat die vrouw nu zijn moeder was, gaf wel een vreemde draai aan het geheel.

'Goed geslapen?' vroeg ze nog een keer.

‘Ja, dank je.’

Matt pakte een croissant en een nieuwe pot frambozenjam van Bonne Maman. Hij wist niet zeker of ze dat merk bij wijze van grap had gekocht, maar hij durfde het niet te vragen. Er was iets in de huiselijkheid van de theepot met deksel met het ruitpatroontje dat hem terugvoerde naar zijn kindertijd. Hij was de jam vergeten, vergeten hoe lekker hij die altijd had gevonden, en was verbaasd dat het nooit bij hem was opgekomen om die voor zichzelf te kopen. Hij had in geen jaren jam gegeten. Toen hij die samen met de verse, boterzachte croissant op zijn tong voelde smelten, werd hij overvallen door een onverklaarbare emotie.

De smaak van croissant met jam voerde hem weg uit het heden. Het was niet zo dat hij als kind vaak croissants had gegeten, of dat deze jam bij hem een unieke, nostalgische smaak opriep, maar er was iets met dat gevoel in zijn mond dat hem uit het heden wegvoerde. Vanaf zijn plaats aan de eettafel met zijn moeder, voelde hij zich heel even een kind dat naar de plek keek waar de volwassen Matt op een doordeweekse dag zou zijn: alleen, staand bij de salontafel, vreugdeloos lepelend uit een kom veel te zoete cornflakes, starend naar een schreeuwerig, oninteressant televisieprogramma.

Matt was niet eenzaam. Hij was het absolute tegenovergestelde van eenzaam. Hij had een geweldige baan, een prachtig appartement en een simkaart met nummers van alle toppers uit de bladenindustrie, maar ook de nummers van een uitgebreide verzameling van de meest sexy vrouwen in het land, onder wie vele met wie hij het bed had gedeeld. Als hem op zijn zestiende gevraagd was om alles op te schrijven wat hij in zijn leven graag zou willen bereiken, zou hij precies dit op papier hebben gezet. Het idee dat er in zijn drukke en overbezette sociale leven ruimte zou zijn voor eenzaamheid, was ronduit belachelijk.

Maar af en toe keek Matt rond in zijn woning – naar de keuken die hij nooit gebruikte, de meubels die hij had laten uitkiezen, zijn rekken vol pas gekochte kleren, de hebbedingetjes en zijn muur vol dvd’s – en hij vroeg zich af of die dingen wel echt iets met hem te maken hadden. Om de zoveel maanden had hij een periode dat hij

gewoon niet meer uit wilde gaan, niemand wilde zien, niets wilde doen.

De eerste hap van het ontbijt met zijn moeder had hem om de een of andere reden aan dat gevoel herinnerd, niet omdat hij er weer van in mineur raakte, maar om een onduidelijk verband dat hij maar half begreep – misschien omdat ontbijten met zijn moeder hem aan zijn kindertijd deed denken, aan een tijd waarin dergelijke angsten nog niet speelden, misschien omdat hij in zijn moeders ogen een vaag voorland van zijn eigen leven zag.

‘Lekker?’ vroeg ze.

‘Mmm. Heel lekker.’

Carol begon te vertellen. Ze vertelde Matt het laatste nieuws over zijn vader en wat er in Pinner was gebeurd, waarna ze overstapte op plaatselijke roddels over gezinnen waarmee hij was opgegroeid, met extra veel nadruk op huwelijken, banen en ziekenhuisopnames, waarbij de geboortes van baby’s bij vrienden uit zijn jeugd de meeste aandacht kregen – mensen die hij totaal vergeten zou zijn, ware het niet dat zijn moeder hem regelmatig bijpraatte. Op de een of andere manier was Carol erin geslaagd elke naam en af en toe zelfs het geboortegewicht te onthouden.

Matt luisterde maar met een half oor, verveeld noch geïnteresseerd, en wachtte op een kans om zijn douchetoespraak te houden, maar toen er stiltes in haar gebabbel begonnen te vallen, merkte hij dat hij de zinnen die hij had voorbereid niet meer wist. De ballon gevuld met zijn snobistische woede over haar invasie in zijn leven liep op raadselachtige wijze leeg. Zo zittend aan de afgeladen eettafel, ontbijtend tegenover deze ouder wordende, door en door bekende vrouw, realiseerde hij zich dat het een zekere intimiteit had, een zekere gezelligheid, en dat het eigenlijk niet onplezierig was.

Had hij nou echt zo’n vreselijke haast om haar eruit te schoppen? Tenslotte was hij de hele dag op zijn werk. Wat maakte het nou uit als ze nog een nachtje bleef? Ze zou heus geen hele week willen blijven. Dat had ze vast alleen maar gezegd om hem op de kast te jagen, of gewoon als grapje. Morgen rond deze tijd zou ze wel weer naar huis willen. Dan zou ze zelf weg willen, zonder dat hij daar een in-

gewikkelde toespraak voor moest houden. Hoe vriendelijk je het ook zei, welke excuses je ook had bedacht, het bleef linke boel om je moeder de deur uit te zetten.

In sommige families worden bepaalde dingen nooit vergeten. Als hij haar nu zou wegsturen, zou dat nog jarenlang tegen hem worden gebruikt. Met het oog op de toekomst was het misschien beter om haar in elk geval nog even haar zin te geven.

Toen hij naar zijn werk ging, zei hij gewoon: 'Tot vanavond', en hij liep naar de voordeur zonder dat hij werkelijk begreep waarom hij zelfs niet had geprobéerd om haar het huis uit te krijgen.

'Ik heb de reservesleutel bij me,' zei ze. 'Ik kan mezelf er dus in- en uitlaten.'

Matt maakte zich zorgen over het feit dat hij zich geen zorgen maakte toen hij dat hoorde.

'Oké,' zei hij, en deed de deur achter zich dicht.

Toen de lift hem naar de begane grond had gebracht, bedacht hij dat een winkeldief zich net zo moest voelen als hij: een man die het daglicht met een schuldig geweten tegemoet sloop. De gedachte aan de opmerkingen van zijn collega's als hij hun zou vertellen wat hij had gedaan, maakte dat hij bloosde van schaamte.

Helen en Paul

een beetje meer pit

Helen lag in bed en hoorde haar man in de keuken rondstruinen; ze wist dat ze moest opstaan. Ze vond eigenlijk dat er voor elf uur 's ochtends geen menselijke interacties mogelijk waren, maar vandaag kon ze er niet onderuit: ze moest Clive spreken voordat hij naar zijn werk ging. Als ze moediger was geweest, had ze het niet op een confrontatie tijdens het ontbijt laten aankomen, maar ze had het gemakzuchtig tot het allerlaatste moment uitgesteld.

Helen hees zichzelf overeind en deed haar ochtendjas aan – die oude, aangename gevoerde duster die tussen haar twee huwelijken in de mottenballen was verdwenen, maar die ze er niet lang na haar tweede huwelijksreis weer had uitgehaald.

‘Goedemorgen schat,’ zei Clive, terwijl hij de keuken in slofte.
‘Kopje thee?’

‘Mmm.’

‘Jij bent vroeg op.’

‘Mmm.’

‘Is daar een speciale reden voor?’

‘Niet echt.’

‘Ga je ergens naartoe?’

‘Dat is eigenlijk waar ik het met je over wil hebben.’

‘O?’

‘Ik ga vandaag naar Paul.’

‘Wat? Voor het ontbijt?’

‘Nee, rond lunchtijd.’

‘Oké,’ zei Clive. Uit zijn intonatie bleek dat hij vond dat Helen wartaal uitsloeg, maar dat hij niet zou proberen om haar tot een uitleg te dwingen. Een van de dingen die Helen het aantrekkelijkst in Clive had gevonden, was dat hij niet jaloers van aard was. In de loop van hun huwelijk had ze die eigenschap zorgvuldig gekoesterd. Het laatste wat je van een tweede echtgenoot wilt, is dat hij te nieuwsgierig is. Hoewel een beetje meer pit een gesprek met hem af en toe wel iets gemakkelijker zou hebben gemaakt.

‘Ik blijf een tijdje weg.’

‘O. Oké.’

‘Ik bedoel een paar dagen.’

‘Een paar dagen?’

‘Een week. Waarschijnlijk.’

‘Een week? Je gaat ernaartoe om te lunchen en blijft een week?’

‘Die lunch is niet belangrijk. Ik ga vandaag een keer naar hem toe, ik weet echt niet precies wanneer, en ik blijf een week weg.’

‘Hoe kom je op dat idee?’

‘Ik ben zijn moeder.’

‘Dat weet ik. Ik dacht... nou ja... oké. Is hij jarig?’

‘Nee, ik ga gewoon naar hem toe omdat ik daar zin in heb.’

‘Nou, veel plezier dan maar. Bel me af en toe om te vertellen hoe het gaat.’

Clive had geleerd zo te reageren, als gevolg van Helens acties tijdens hun jaren samen. Ze had hem getraind om haar met rust te laten. Hij had (op een vervelende manier) geleerd dat het geen zin had haar te dwarsbomen. Toch zocht een deel van haar nog steeds naar uitdagingen en confrontaties, zoals ze ook bij haar eerste man had gedaan.

Clive had haar uitleg geaccepteerd, zelfs zonder haar te ontfutse-len dat ze niet was uitgenodigd en het dus heel goed mogelijk was dat ze diezelfde avond alweer terug zou zijn, afgewezen en verne-derd. Als hij er serieus over had nagedacht, dan had hij geweten dat Paul haar nooit voor een hele week zou uitnodigen. Hij nodigde haar niet eens uit voor het eten. En als hij zou hebben geweten dat Paul niet wist dat zijn moeder onverwacht bij hem zou binnenva-